

Učivo na týden 27. - 30.4.2020

5.A

Vyučující	Předmět	Téma	Zadání (učebnice, pracovní sešity, stránky atd.)
Marcinková Monika	Anglický jazyk	Free time	Pokračovat v procvičování v online aplikacích WocaBee a proj.ouponlinepractise.com Naučit se slovíčka 4C pracovní listy - viz příloha pro zájemce připomínám procvičování: https://skolakov.eu/anglicky-jazyk-5-trida
Břinčilová Monika	Anglický jazyk	Free time activities Opakování slovní zásoby	Slovíčka 4. lekce - 4A,B,C,D + Culture (výslovnost + psaní) Procvičování slovní zásoby 4. lekce v aplikaci WocaBee Pracovní list v příloze pošli na mail: monika.brincilova@3zszabreh.cz do 1.5.
Malíková Hana	Český jazyk	Číslovky Projektové vyučování Řecko	1) U:116 - 117 - studuj 2) https://www.youtube.com/watch?v=5_vtO5HNhJU https://www.youtube.com/watch?v=MZrHi85X2rU 3) P.S. 23 4) Příložené 2 pracovní listy 5) Přečti si zkrácené řecké pověsti - k jedné z nich udělej ilustraci - nezapomeň na nadpis
Malíková Hana	Matematika	Velká čísla Finanční gramotnost	1) U - 40 - studuj 2) https://www.matyskova-matematika.cz/5-rocnik-2-dil/video/str-40/ 3) P.S. 33
Malíková Hana	Přírodověda	Trávicí, vylučovací soustava Člověk, opakování	U - 49,51, přečti, stručné výpisky Zapisuj si svůj víkendový jídelníček do tabulky viz příloha podívej se na odkaz. https://www.youtube.com/watch?v=bqUvhSCzk7U
Malíková Hana	Vlastivěda	Evropa Projektové vyučování Řecko	1) https://decko.ceskatelevize.cz/evropske-pexeso 2) do příložené mapy zakresli polohu Řecka, ofoť, pošli a mapu schovej na příště 3) Dle příloženého návodu zpracuj informace o Řecku, použij i informace o Řecku z ČJ pracovního listu

Internetové odkazy:

Vlastivěda: <https://decko.ceskatelevize.cz/evropske-pexeso>

Angličtina - Marcinková <https://skolakov.eu/anglicky-jazyk-5-trida>

Přírodověda: <https://www.youtube.com/watch?v=bqUvhSCzk7U>

Český jazyk: https://www.youtube.com/watch?v=5_vtO5HNhJU

<https://www.youtube.com/watch?v=MZrHi85X2rU>

Matematika: https://www.matyskova-matematika.cz/?fbclid=IwAR1ioEB3Oc3BM4fYF2IMmbyzUN6g0JMp3p1LT_W-TXxJvmda1tBZyNTwYQA

<https://www.matyskova-matematika.cz/5-rocnik-2-dil/video/str-40/>

Číslovky – olympští bohové

Staří Řekové věřili, že mnoho přírodních jevů vzniklo díky bohům. Bohové mnohokrát zasahovali do lidských osudů. Někdy byly tyto skutky pro člověka přínosné, jindy se staly prostředkem božského hněvu.

Několik nejvýznamnějších bohů sídlilo podle Řeků na hoře Olymp. Jedním z nejvýznamnějších olympských bohů byl Zeus. Spolu s ním na hoře žila také jeho manželka Héra (ochránkyně manželství) a šest dětí (Athéna, Apollón, Artemis, Héfaistos, Arés a Hermés). Zeus měl také čtyři sourozence. Bratr Poseidon (bůh moře) a obě sestry, Démétér (bohyně úrody) a Hestiá (bohyně rodinného krbu), mohli žít na hoře po Diově boku. Jediný Hádés (bůh podsvětí) žil ve svém paláci v podsvětí, ze kterého nikdy nevycházel. Proto se říká, že Olympských bohů bylo jenom dvanáct. Kromě Diovy rodiny zde mohla žít také Afrodité (bohyně lásky). Spolu s oběma bratry Zeus tvořil najmocnější trojici bohů.

V řecké mytologii však nalezneme mnohonásobně více bohů. Původní bohy nazýváme tvořitelská božstva. Mezi ně patří například Gaia (bohyně země) a Úranos (bůh nebe). Jejich děti, kterých nebylo zrovna málo, nazýváme titáni.

1. Najděte v textu číslovky a určete, zda jsou určité nebo neurčité:

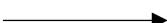
Určité		Neurčité	

2. Určete druhy nalezených číslovek:

Nalezená číslovka	Druh	Nalezená číslovka	Druh

3. Doplňte správné číslovky

Zeus měl ____ dětí, ____ bratry a ____ sestry. Bohové zasahovali do lidských životů ____ (kolikrát?). Celkově je řeckých bohů ____ více. Například Gaia a Úranos spolu měli velmi ____ dětí.

4. Spojte jména bohů s jejich charakteristikou (pro spojení můžete zkopírovat šipku a vložit na správné místo).

Hádés	Je ochránkyní rolníků, zemědělství a půdy.
Afrodité	Stará se o podsvětí
Úranos	Je vládcem všech moří
Héra	Vládne nebesům.
Poseidón	Chrání všechna manželství
Démétér	V její moci je láska, krása a touha.

5. Nakreslete libovolného řeckého boha tak, aby byly jasné jeho charakteristické vlastnosti. Obrázek vložte sem:

6. Napište krátký popis zvoleného boha (popis osoby) tak, aby se vešel do přichystaného prostoru.

Zakladatel_ olympijské m_šlenky b_l_ staří Řekové. Hlavní částí her byl_ fyzické zkoušky zdatnosti a statečnosti. Původ olympijských her není historicky doložen. V_práví o něm několik pověstí.

Podle jedné je založil bůh Zeus na oslavu v_těžství nad svým otcem Kronem v zápase o vládu ve světě. Podle druhé byl zakladatelem Héraklés po svém vítězství nad králem Augiášem. Podle další jim dal základ Héraklův závod s jeho bratry o olivový věnec.

V 9. století př. n. l. byl Peloponés postižen morem. Král Ifithos z Elidy žádal delftskou věštírnu o radu, jak mu zabránit. Dostal odpověď, že má obnovit hry v Olympii. Aby zajistil bezpečnost tohoto místa i her v neustálých válkách mezi řeckými kmeny, uzavřel se spartským králem Lykurgem smlouvu o nedotknutelnosti Olympie a o olympijském míru. Podle ní měla b_t Olympia považována za posvátné území, na které nikdo nesměl vstoupit se zbraní. V době příprav_ a konání her, včetně cesty na hry a zpět, po tři měsíce, se v_hlašoval obecný mír mezi řeckými kmeny. Úmluva b_la napsána na posvátný disk uložený v Hérině chrámu v Olympii. První doložené olympijské hry proběhl_ v roce 776 př. n. l. Tímto rokem začíná pravidelné zaznamenávání jmen v_těžů. Olympijské hry se pořádal_ každé čtyři roky, vždy od poloviny srpna do poloviny září. Na pořadu olympijských her byla původně jediná disciplína - běh na vzdálenost ▪ _____ m a _____ cm. Postupně přib_val_ další disciplíny - běh na střední vzdálenost, vytrvalostní běh, zápas, velmi ceněný pětiboj (běh, zápas, hod diskem, hod oštěpem, skok do dálky), jízdy vozů s koňským čtyřspřežím, volný zápas, jízda na koni a závody běžců v plné zbroji.

Na olympijských hrách se předčítala i literární díla a v_stavoval_ se obraz_. Zpočátku směl_ závodit pouze svobodní občané řeckého původu, později i cizinci. Závodníci se musel_ dostavit do Olympie měsíc před začátkem olympijských her k intenzivní přípravě, spojené s dietou. Zhlédnout olympijské hry mohl kdokoli, kromě řeckých provdaných žen. V_těžové jednotlivých disciplín byl_ odměňování olivovým věncem, měli právo dát si postavit své sochy, rodné obce jim prokazoval_ čestné pocty. Téměř ● _____ let až do roku ▼ _____ n. l. se olympijské hry konal_ pravidelně, b_lo jich * _____.

Naposled se starověké olympijské hry konal_ roku × _____ n. l., kdy byly zrušeny dekretem císaře Theodosia.

1) Doplňte v textu i,í/y,ý.

2) Vypočítejte příklady a výsledky podle značek doplňte do textu.

▪ $720 \text{ dm} + 9\,000 \text{ cm} + 30\,000 \text{ mm} =$ _____ m

9 dm – 180 mm = _____ cm

● $(30 * 9 + 400 : 20) * 5 - 50 * 5 =$ _____

▼ $11\,397 : 29 =$ _____

* $14\,064 : 48 =$ _____

× $20\,043 : 51 =$ _____

3) Odpovězte na otázky.

Kdo byli zakladateli olympijské myšlenky? _____

Kde byla uložena úmluva o míru v době konání olympijských her? _____

Které sportovní disciplíny patřily do pětiboje? _____

Kdo nesměl zhlédnout olympijské hry? _____

Čím bývali odměňováni vítězové jednotlivých disciplín? _____

4) V prvních třech větách textu podtrhněte podměty a přísudky.

5) Vypište z textu všechna vlastní jména osobní a očísľujte je podle abecedy.

6) S pomocí slovníku vysvěťte význam slov.

disciplína - _____

dieta - _____

mor - _____

intenzívní - _____

dekret - _____

7) Uvedená slova použijte ve větách (mohou být v jiném tvaru).

shlédnout - _____

zhlédnout - _____

vzhlédnout - _____

8) Opište první dvě věty předposledního odstavce a číslý nad slova určete slovní druhy.

9) Najděte v textu přídavná jména, která se skloňují podle vzoru:

mladý (ve tvaru mladí) (1) - _____

mladý (4) - _____

jarní (1) - _____

10) Olympijské heslo v latině zní “Citius, Altius, Fortius“. Český překlad vyluštěte v tajence. Zapisujte slova opačného významu.

1. levý

2. nízký

3. pomalý

4. malý

5. noc

6. zatažená (obloha)

7. vždy

8. ráno

9. hodný

10. úzký

11. tlustý

12. mladý

13. smrt

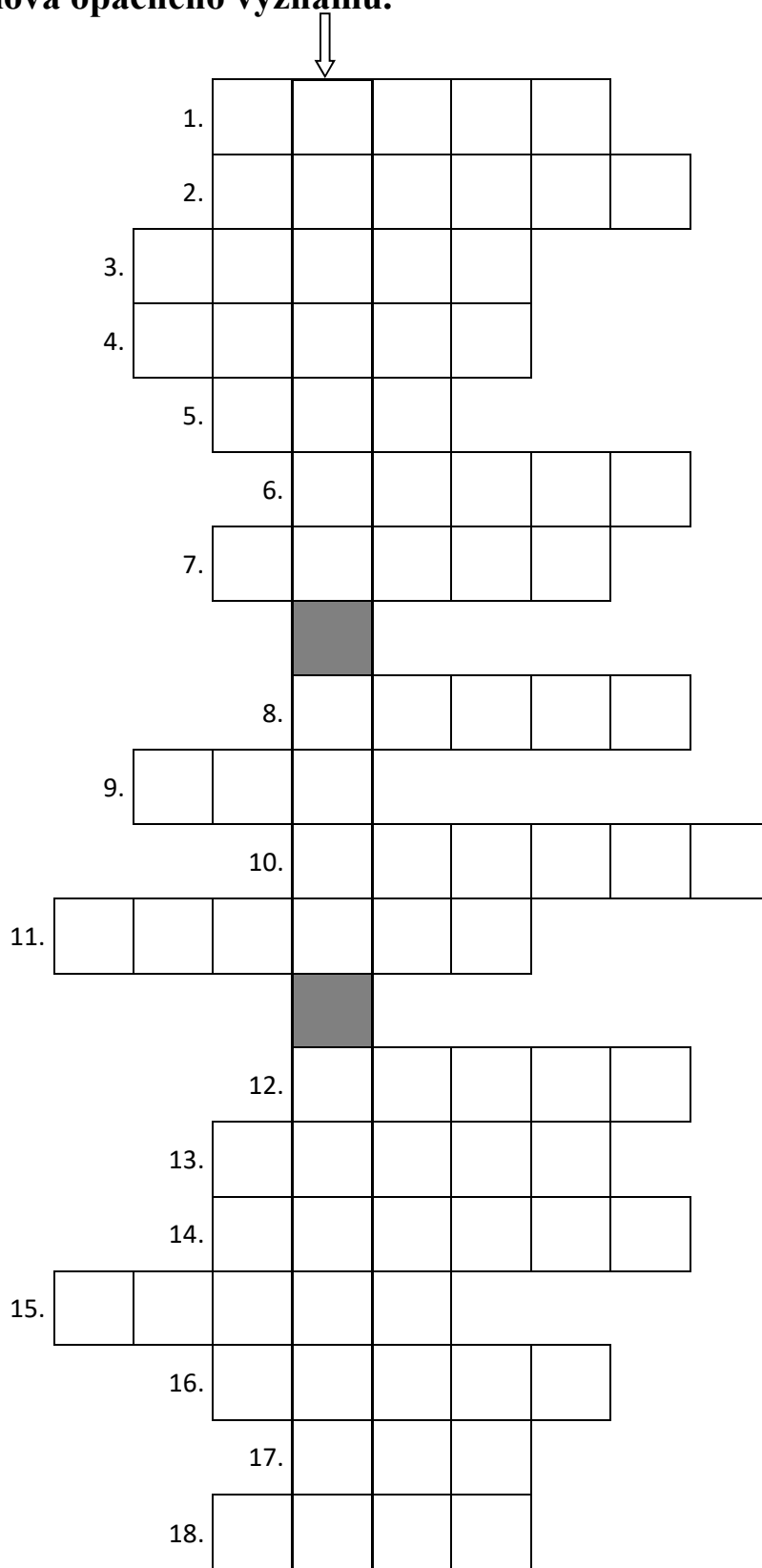
14. slaný

15. bílý

16. tvrdý

17. sever

18. hluk

TAJENKA: _____

Prométheus

Prométheus byl potomkem Titánů. Stvořil na zemi prvního člověka, duši lidem vdechla bohyně moudrosti a rozumu Pallas Athéna. Lidé neuměli rozumu užívat, a tak je Prométheus učil číst, psát, stavět domy a další dovednosti potřebné k životu. Jednoho dne si zavolal Prométhea Zeus, vládce bohů, a řekl mu, aby naučil lidi uctívat bohy. Prométheus souhlasil, ale řekl, ať si přijde sám vybrat, co mají obětovat.

Prométheus zabil býka, maso ukryl do kůže a kosti obalil tukem. Zeus si vybral schválně kosti obalené tukem, takže lidem zbylo maso. Zeus však lidi potrestal tím, že jim sebral oheň (museli jíst maso syrové). Oheň uhasl všude, jenom na Olympu stále hořel, proto se Prométheus vplížil do Diova paláce a tam oheň ukradl a donesl ho zpátky lidem. Zeus na to přišel, a nechal u boha kovářství Hefaista stvořit nádhernou dívku Pandoru, které dal skříňku a poslal ji na zem. Epiméthus, bratr Prométhea, skříňku otevřel a vrhl tak na zem nemoci, bolesti, bídu a strasti. Zeus pak nechal přikovat Prométhea na vysokou skálu na Kavkaze, kam každý den přilétal orel a vyklovával mu játra, která mu každou noc dorůstala.

Po staletích, která prožil v mukách, ho osvobodil Hérakles, syn Dia, který orla šípem zabil. Prométheus musel nosit k usmíření boha Dia prsten, ve kterém byl kus skály z Kavkazu.

Orfeus

Orfeus byl slavný umělec, kterého lidé zbožňovali pro jeho krásný zpěv a líbezný tón, jež vycházely z jeho lry. Jednoho dne se zamiloval do krásné víly Euridiky a oženil se s ní. Jednou musel odjet z domu. Eurydice bylo smutno, vydala se proto za svými přítelkyněmi Najádami (= vodní víly). Cestou ji však uštknul jedovatý had, a Eurydika zemřela.

Orfeus byl smutný. Vypravil se proto do podsvětí za Hádem, aby si u něj svou manželku vyprosil. Překonal trojhlavého psa, pomocníka boha podsvětí. Do říše mrtvých ho přes řeku Styx převezl Charón. Hádes s Persefonou si poslechli Orfeův zpěv a slíbili, že mu manželku vydají, ale s podmínkou, že se na ni cestou z podsvětí nepodívá, jinak se vrátí do říše mrtvých.

Když pospíchal s Eurydikou zpět, náhle ho přepadla strašná úzkost, že se s ní něco stalo a ohlédl se. Eurydika se mu náhle rozplynula před očima. Sedm dní bloudil okolo podsvětní řeky a zkoušel se tam dostat znovu. To se nepodařilo. Se slzami v očích putoval světem a zpíval. Jednou šly okolo bakchantky a uslyšely jeho zpěv. Položileň házely po Orfeovi kameny a brzy se jim podařilo ho usmrtit. Konečně se tak shledal se svou milovanou.

Založení Théb

Zeus v podobě býka s unesl překrásnou Europu, dceru krále Agénora. Ten vyslal svého syna Kadma, aby svou sestru našel a přivedl domů. Kadmos se na svém putování dostal až do proslulé věštírny v Delfách, kde mu Pýthie předpověděla, že má zanechat pátrání po sestře a následovat osamělou jalovici a na místě, na kterém se jalovice zastaví k odpočinku, má založit nové město zvané Thébý. Kadmos udělal vše, jak věštba vyžadovala, ale v místě, kde měl založit nové město, narazil na strašného draka, syna boha války Área, který zabil všechny jeho druhy. Kadmovi se nakonec podařilo draka zabít a na popud bohyně Athény zasadil všechny dračí zuby, z kterých vyrostli noví válečníci. Ti se pozabíjeli navzájem, kromě pěti nejstatnějších. S těmi pak Kadmos založil Thébý.

Midas

Ve Frygii, v Malé Asii, vládl král Midas, ctitel boha Dionýsa. Patřilo mu obrovské bohatství. Sám o sobě si myslel, že je i nesmírně chytrý, že všemu rozumí a o všem dovede nejlépe rozhodnout jen on.

Jednou přivedli rolníci ke králi opilého starce, který se sotva držel na nohou. Midas ihned poznal ve starci Dionýsova druha Siléna, který patřil do jeho družiny. Král Midas slavně a s radostí přivítal vzácného hosta. Rozkázal připravit nejlepší jídla, donést měchy nejlepšího vína a sezval pěvce a hudebníky, aby při slavnostní hostině zpívali a hráli. Hodovali deset dní. Jedenáctého dne sestavil král z rozjařených bojovníků průvod. Silénovi daroval osla, neboť toho měl nejraději.

Cestou potkali boha Dionýsa. Potěšilo ho, když spatřil Siléna na oslu v tak slavném průvodu. „Přej si, co chceš,“ zvolal bůh na krále Midase, „za tuhle službu ti splním přání. Jaký bys chtěl dar?“ Midas si přál, aby vše, čeho se dotkne, se proměnilo ve zlato. A tak se i stalo. Nejdříve byl nadšen, ale postupně zjistil, že se nemůže ani najíst a napít, vše se měnilo ve zlato. Prosil proto Dionýsa, aby ho zbavil této schopnosti. Ten tak učinil.

Midas byl šťastný a tak chodil po světě a zpíval. Tvrdil, že hraje a zpívá dokonce lépe než sám bůh Apollón. Když byl vyveden z omylu, rozčílil se. Za trest mu bohové nechali narůst oslí uši.

Midasovo tajemství věděl pouze služebník/holič, který pod trestem smrti nesměl královo tajemství vyzradit. Učinil tak jednou – vykopal jámu a do té zařval, že král má oslí uši. Na tom místě pak vyrostlo rákosí, které při vánku ševalo, že „král Midas má oslí uši, král Midas má oslí uši...“

Tantalos

V Lídii, v dnešním Turecku, panoval král Tantalos. Byl velmi bohatý, měl úrodnější půdu než ostatní království i více dobytka na pastvinách. Bohové Tantala obdařili svou přízní, mohl s nimi zasedat na Olympu a účastnit se tak jejich hostin a zasedání. Domníval se, že je vševědoucí. Chtěl si vyzkoušet bohy, zda jsou také, protože tomu příliš nevěřil.

Tehdy ukradl v Diově chrámu nějaký zloděj sošku zlatého psa. Přinesl ho Tantalovi, protože věděl, že se bohů nebojí. Zanedlouho přichvátl rozhořčený kněz a pobídl Tantala, aby sošku vrátil zpátky. Jenže ten dělal, že o ničem neví a tvrdil: „kdybych byl provedl něco zlého, bohové by mě potrestali.“ Bohové vše věděli.

Chtěl bohy znovu vyzkoušet. Zabil proto svého syna Pelopa, upekl ho a naservíroval bohům na své hostině. Všichni byli šokováni, jen bohyně úrody Deméter v zamyšlení omylem snědla kus masa.

Zeus Tantala potrestal, uvrhl ho do podsvětí tartar. Trpěl hladem, žízní a stále nad ním byl obrovský balvan, který ho mohl kdykoliv rozdrtit. Jeho syna vhodili bohové do kotle, z něhož vyšel Pelop ještě krásnější než předtím. Chybějící kus masa u lopatky nahradili sloní kostí.

O zlatém rounu

Král Athamás měl se ženou Nefelé dvě děti. Holčičku jménem Hellé a chlapce jménem Frixos. Král si nevážil svého štěstí. Vyhnal manželku a vzal si jinou. Macecha děti nenáviděla.

Namluvila králi, že podle věstby v Delfách musí své děti obětovat bohům, aby v země začala opět rodit a lidé neměli hlad. Král byl smutný, ale souhlasil.

Pár chvil před začátkem obětní popravě děti přilétl z oblak zlatý beran, kterého poslala jejich matka. Letěli do bezpečí, ovšem Hellé se zamotala hlava, pustila se a padala dolů. Utopila se. Přežil pouze Frixos, který berana obětoval bohům na důkaz vděčnosti. Rouno dál králi, ke kterému ho beran zanesl.

Iáson a Médeia

Zemřel starý král a zanechal po sobě dva syny Peliase a Iásona. Trůn měl zdědit Aisón, ale Pelias ho vyhnal a od té doby žil Aisón na venkově. Báł se o svého syna Iásona, a tak ho poslal ke svému příteli kentaurovi, který Iásona učil všemu, co znal.

Když bylo Iásonovi dvacet let, vydal se ke králi Peliasovi, aby ho požádal o trůn. Cestou potkal stařenku a přenesl ji přes řeku. Byla jí bohyně Héra zkoušející Iásonovu dobrotu a od té doby ho chránila. Král Iásonovi vyhověl s podmínkou, že mu přinese zlaté rouno.

Vydal se tedy na lodi Argó s družinou (Argonauti). Zanedlouho dorazili k břehům Kolchidy, kde se rouno nacházelo. Vydali se ke králi. Ten jim dal hrozný úkol. Musel s býky vyorat pole, do něj zaset dračí zuby a s bojovníky, kteří vyrostou z hlíny, bojovat.

S úkolem nakonec pomohla dívka Médeia, která rouno králi ukradla a odplula s Iásonem. Poté Isti zahubila krále Peila a Iáson se dostal na trůn. Zamiloval se však do jiné dívky. Médeia žárlila, a proto zabila jejich děti i dívku. Od té doby o Médeie nikdo neslyšel.

Jablka hesperidek

Hesperidky měly za úkol hlídat strom v zahradě bohů, který nesl zlatá jablka. Strom dostala bohyně Héra od bohyně země Gaie jako svatební dar. Protože Hesperidky zlatá jablka občas samy ochutnávaly, Héra hlídáním zahrady a stromu pověřila i stohlavého draka Ládonu. Jedním z úkolů Héraklových, které dostal od krále Eurysthea, bylo přinést tři tato jablka. S pomocí Titána Atlanta tento úkol splnil a pak jablka věnoval bohyni Athéně, která je Hesperidkám zase vrátila.

Jedno jablko ukradla bohyně sváru Eris a s nápisem „Té nejkrásnější“ ho hodila mezi bohyně Hérú, Athénu a Afrodítu. Spor o jablko mezi těmito bohyněmi pak ve svých důsledcích vedl k Trójské válce. Z této pověsti vzniklo rovněž rčení „jablko sváru“.

Hérakles

Diův syn Hérakles měl již od dětství neuvěřitelnou sílu. Byl také agresivní a jednou ze vzteku zabil svého učitele hudby. Musel za trest do hor k pastevcům. Vybral si nakonec ctnostný život a pomáhal všude, kde ho dobří lidé potřebovali.

Kvůli šílenství, jež seslala Héra, povraždil své vlastní děti. Vykoupit se mohl službou u krále Eurysthea, která mu dal deset úkolů (např. přinést 3 jablka Hesperidek, psa Kerbera, pás královny Amazonek, zabít Hydry, vyčistit Augiášovy chlévy....) Vše splnil. Měl rád dobrodružství, a proto se ucházel bojem o královskou dceru Iolu, ale nezískal ji. Později se mu zalíbila Deianeira, s kterou měl syna Hylla. Při jednom rodinném výletě Deianeire jeden převozník falešně poradil mast na věrnost Hérakla. Hérakles pod touto mastí zahynul. Nešťastná Deianeira se probodla a Herakles se stal nesmrtelným bohem.

Daidalos a Ikaros

Daidalos byl velký umělec a stavitel. Měl velmi nadaného žáka Talóa, ale nedovedl snést, že bude brzy slavnější než on sám, a proto ho jednou shodil z hradeb. Talóa proměnila bohyně Athéna v čejku a prozrazený Daidalos prehl se svým synem Ikarem na Krétu. Královi Minóvi se Daidalos náramně hodil, protože mu měl postavit bludiště pro strašlivou obludu Minotaura. Byl na ostrově velmi vážený, ale stále toužil po své vlasti. Sestrojil křídla pro sebe i svého syna, aby mohli opustit ostrov. Vzlétli, ale Ikaros neposlechl otcovy rady a vylétl příliš vysoko. Vosk na křídlech se roztavil a Ikaros se zřítíl do hlubin. Zdrčený Daidalos odlétl na Sicílii, kde postavil ještě mnoho významných staveb.

Sisyfos

Sisyfos založil bohaté město Korint, ale u jeho hradu chyběl pramen vody. Náhodou se dozvěděl, že Zeus s Asopósem se pohádali a že Asopós hledá Dia. Sisyfos toho využil, protože věděl, kde se Zeus skrývá a vyměnil tajemství za pomoc.

Když mu Asopós pomohl, pronásledoval Dia. Zeus Asopóse sežehl bleskem a Asopós se zřítíl do řeky. Sisyfovi to však nemělo jen tak projít. Zeus nařídil svému bratru Hádovi, aby ho odvedl do Tartaru a navěky tak potrestal za prozrazení tajemství bohů. Jenže Sisyfos Háda přelstil, nasadil mu jeho vlastní pouta a několik dnů ho dokonce držel ve svém domě jako vězně. To způsobilo na světě hrozné zmatky, protože nikdo nemohl zemřít, ani popravení. Situaci spěchal řešit bůh války Arés, Háda vysvobodil a Sisyfa mu vydal.

Jenže Sisyfos to stále ještě nevzdával. Než ho odvedli, nařídil své ženě, aby ho nepohřbívala. V Hádově paláci šel rovnou za Hádovou manželkou Persefonou, namítal, že jako nepohřbeného ho tam nemohou držet, a lstivými řečmi ji přesvědčil, že se vrátí na skok na zem, zajistí svůj pohřeb a do tří dnů bude zpět. Na slunečním světle však nechal sliby a nevrátil se. Povolali tedy Herma, aby ho dovedl zpět, třeba násilím.

A to se také stalo a došlo na příkladné a kruté potrestání. Soudci mrtvých mu přikázali, aby tlačil obrovský kámen na kopec a na druhé straně ho skutálel dolů. Jenže to se mu nikdy nepodaří, kámen pokaždé těsně pod vrcholem vyklouzne a valí se zpátky dolů. Sisyfos musí začínat stále znovu a znovu. A tak je navěky k smrti unaven a navíc zmarněn bezvýchodností situace, na niž je i jeho příslovecná chytrost krátká.

Pojem „sisyfovská práce“ přetrval do dnešních dob jako symbol nesmyslné, otupující, bezvýchodné práce, ze které nikdy nemůže být užitek.

Oidipus a Antigona

Věštba králi Láiovi určí, že ho usmrtí jeho vlastní syn a ten se poté ožení s jeho manželkou, svou matkou. Proto, když se mu syn narodí, přikáže, aby mu probodli nohy a pohodili ho v lese. Otrok, který má tento čin provést, k němu nenajde sílu a odnese dítě pastýři korintského krále. Král Polybos nemá vlastní děti, a tak přijme dítě za své. Dá mu jméno Oidipús (doslova opuchlá noha) a vychovává ho, aniž by mu cokoliv o jeho původu řekl.

Oidipús se však jednoho dne něco o svém původu dozví a rozhodne se jít do delfské věštírny, aby zjistil pravdu o svých rodičích. Dozví se, co je mu věštěno, a aby se věštbě vyhnul, opustí své domnělé rodiče a vydá se do Théb. Cestou při potyčce nešťastnou náhodou zabije svého otce Laia, aniž by věděl, že je to jeho otec. Poté se mu podaří nedaleko Théb rozluštit záhadu Sfíngy a osvobodí tak město od této nestvůry, která je sužovala. Jako odměnu za tento čin dostane královský trůn a ruku nedávno ovdovělé královny Iokasty - své matky (nevědomky).

Po několika letech postihne Théby obrovský mor. Oidipús zjistí, že mor bude trvat, dokud bude žít vrah krále Láia, proto začne po vrahovi pátrat. Věstec Teirésiás mu naznačí pravdu, ale Oidipús jej v hádce vyhostí z paláce. Myslí si, že všechno přichystal jeho švagr Kreón, protože se chce zmocnit trůnu, proto se pohádá i s ním.

Po dalším pátrání zjišťuje, že vrahem je zřejmě on sám. Když vyslýchá muže, který viděl Láiovu vraždu, přijde do paláce pastýř. Ten přináší zprávu o Polybově smrti a možnosti nástupu Oidipa na trůn. Oidipús mu však vysvětlí, že má kvůli dávné věštbě z návratu strach. Pasterec mu proto prozradí tajemství jeho původu - řekne mu, že ho jako zraněné, k smrti odsouzené dítě dostal od Láiova otroka a dal k výchovnému králi Polybovi. Tak se Oidipús dozvídá celou pravdu o věštbě a o tom, že se už naplnila. Jeho matka a manželka Iokasté se ve svém pokoji oběsí a Oidipús se oslepí, aby neviděl následky své kletby. Usmíří se s Kreóntem a odejde z Théb.

Filemon a Baucis

Zeus a Hermes (posel bohů) chtěli přenocovat v jedné vesnici. Proto se šel Hermes poprosit o nocleh do některého ze statků, byl však vyhnán. Podobně do dopadlo i u ostatních statků. Poslední šancí byla malá chaloupka u lesa, nejchudší z vesnice.

Bydleli tam Filemon a Baucis, staří lidé, kteří je rádi přijali a pohostili je. Zeus se jim odvděčil. Na místě vesnice postavil chrám, ve kterém byli Filemon a Baucis strážci. A splnil jim jejich přání, které bylo, aby oba zemřeli společně. A také se tak stalo.

Paris, Helena, Trojská válka

Kdysi v Tróji vládl král Priamos s královnou Hekabou, která měla jednoho dne strašlivý sen. Nechali si vyložit, co znamená, a zjistili, že jestli chtějí zachránit spousty nevinných životů, musejí poslat syna do pustých hor. Parida našla medvědice a starala se o něj. Pote se ho ujal pastýř a Paris mu pomáhal pást ovce.

Jednou se Paridovi zjevili tři bohyně a on měl rozsoudit, která z nich je ta nejkrásnější. Héra mu nabízela celou Asii, Athéna mu slibovala vítězství v každé válce a Afrodita ženu tak krásnou, jakou svět ještě neviděl. Chvilí váhal, ale nakonec se rozhodl pro Afroditu. Ta se začala hned odměňovat. Zavedla ho do Tróje, kde se šťastně setkal se svým otcem, králem země.

Paridovi ze zanedlouho zjevila Afrodita a vyprávěla o mu Heleně, krásné manželce krále Meneláa. Paris se za ní vydal, zamiloval se do ní a unesl ji. Menelaos se proto s mnoha hrdiny vydal pomstít Paridův čin. Po devět let obléhali Tróju a vítězství stále kolísalo mezi Řeky a Trójany. Desátého roku vypukla roztržka mezi králem Agamemnonem a nezranitelným Achilleem.

Trójané měli převahu, do bojů se proto chtěl zapojit i Achillův přítel Patroklos. Vypůjčil si jeho zbroj a vydal se do boje. Byl záhy zabit Hektorem, což Achilles velmi rychle potrestal. Po smrti Hektora došlo ke smrti Achilla. Paris věděl, že jediným zranitelným místem je jeho pata, střelil tam svůj šíp a Achilla zabil.

Odysseus, kterému připadla Achilleova zbroj, postavil s Řeky dřevěného koně jako dar pro Trójany. Nikdo z Tróji však netušil, že se v něm ukrývá celé vojsko, a jakmile koně odtáhli za hradby a usnuli, pustili se Řekové do boje. Trojská válka tak skončila drtivou porážkou Tróji a vítězstvím Řeků.

Agamemnon, Aigisthos, Orestes

Když se Agamemnón (vojevůdce Řeků v Trójské válce, král Mykén) vrátil z Tróje, jeho manželka Klytaiméstra s Agamemnónovým příbuzným Aigisthem jej zavraždili. Aigisthos pak usedl na trůn. Nový král s manželkou usilovali také o odstranění zákonného dědice, mladého Oresta, ale to mu překazila Orestova sestra Élektra. Odvedla ho do bezpečí k fockému králi Strofiovi, jehož manželkou byla Agamemnónova sestra Astyochea (zvaná též Anaxibie). Král se ho ujal a vychoval ho jako vlastního. Strofiov syn Pyladés a Orestés se stali doživotními věrnými přáteli.

Poté Élektra věnovala sedm let přípravě návratu domů a pomstě za zákeřnou smrt otce. Orestés dospěl, vrátili se do Mykén. Dostal se nepoznán na hrad a nechal se ohlásit královně, že přináší zprávu o smrti jejího syna. Byl vyslechnut s uspokojením a poté nechala zavolat Aigistha. Orestés na nic nečekal, probodl ho hned ve dveřích a poté stejně naložil se svou matkou. Pocítil uspokojení nad potrestáním vrahů svého otce a stejně na jeho čin pohlížel i mykénský lid. Po bojích s dalšími potenciálními nástupci na trůn Orestés zvítězil a dlouho vládl.

Odysseovy cesty

Odysseus byl ithacký král, který bojoval po deset let v Trojské válce. Po jejím skončení se chtěl vrátit na svůj rodný ostrov. Během návratu však musel čelit spoustě nástrah (např. kyklopové – ukrutní jednoocí obři – Oddyseus jednoho z nich oslepil, aby se zachránil – stihl ho za to trest obrova otce Poseidóna).

Další příběh se odehrál na ostrově krále větru Aiolose. Ten jim věnoval příznivý vítr do plachet a nepříznivý zavřel do krabičky, kterou dal Odysseovi. Když se výprava přiblížila konečně k Ithace, mořeplavci otevřeli krabičku a vítr je odnesl zpět pryč na širé moře. Mnoho mužů pak zemřelo v zemi Laistrygonu (lidožroutů, kteří si Odysseovu družinu napíchli na rožeň).

Celý rok strávili u kouzelnice Kirké, která některé Odysseovy vojáky proměnila ve vepře. Poté se vydali dále, unikli Sirénám (vábily svým zpěvem mořeplavce, kteří pak zahynuli nárazem do útesů), přemohli Skyllu (šestihlavou obludu), Charybdis (hrozivý vír, který chrlil vodu a pohlcoval lodi).

Sedm let byl Odysseus zajatcem Kalypsó, která ho milovala a za věnost mu slibovala nesmrtelnost. Odysseus však s boží pomocí uprchl. Nakonec se dostal na rodnou Ithaku, kde potkal Athénu, která ho proměnila ve starce, aby se v přestrojení přesvědčil, zda na něj jeho manželka Penelopa stále čeká. O Penelopu se ucházelo mnoho nápadníků, kteří se domnívali, že Odysseus zemřel. Ten však plánoval se synem Telemachem zbavit se všech nápadníků.

Penelopa zatím oznámila nápadníkům, že si vezme toho, kdo Odysseovým lukem a šípy prostřelí dvanáct sekyr. Nikomu se to nepodařilo, dokud se luku nechoпил Odysseus. S Telemachem pozabíjeli všechny nápadníky a poté prostřelil sekyry na důkaz toho, že je to skutečně on. V zemi začal panovat mír a dvacetileté

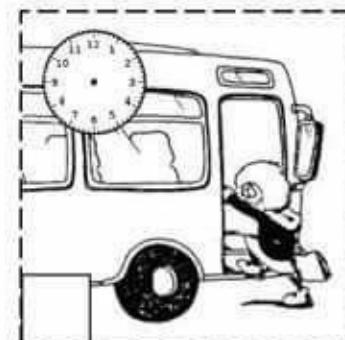
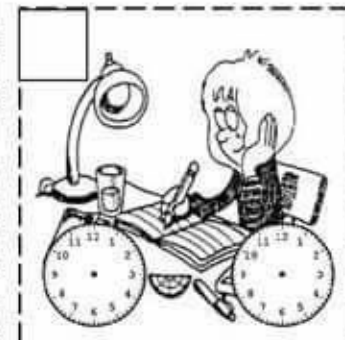
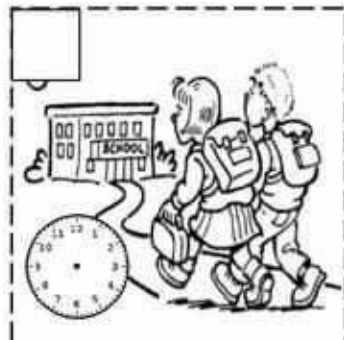
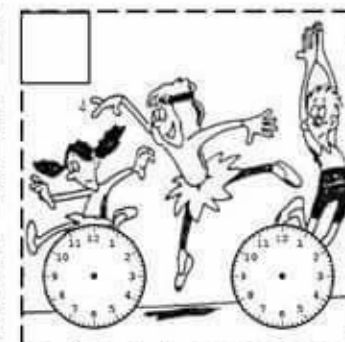
Nápadníci jeden po druhém zkoušeli štěstí, až se luk konečně dostal do rukou Odysseových. Společně s Telemachem zahubili všechny nápadníky i nehodné služky a zbývalo jen dokázat Penelopě, že je opravdu jejím manželem. Ráno se vypravil za otcem Laertem a spolu odrazili útok příbuzných nápadníků než je všechny zastavila Athéna a v městě zavládl mír. Tak skončilo dvacetileté (10 let válka + 10 let návrat domů) Odysseovo putování.

A DAY IN MY LIFE

BRUSH - DO - GET - GO - HAVE - PLAY - TAKE - WASH

- Andrew _____ up at ten to seven.
- We _____ to school at twenty to eight.
- I _____ my homework from two o'clock to half past three.
- She _____ a dance class from five o'clock to quarter past six.
- Ann _____ her face at seven o'clock.
- Mandy _____ judo from four o'clock to quarter past five.
- I _____ the violin lesson from three o'clock to quarter to four on Wednesday.
- Tim _____ a shower at ten to nine in the evening.
- They _____ home at twenty past one.
- He _____ breakfast at half past seven.
- I _____ to bed at half past nine.
- Sara _____ her hair at twenty past seven.
- Lucy _____ the bus to school at quarter to eight.
- Nick _____ dressed at seven o'clock.

Daily Routines Quiz

MARCINKOVÁ

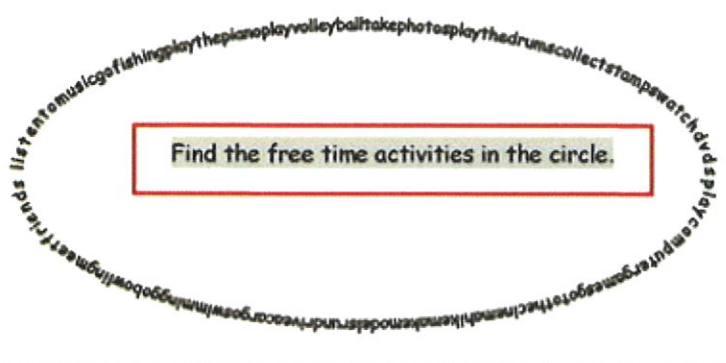
Circle the correct answer:

1. He usually _____ at 10pm. a. wakes up b. goes to bed c. eats 	2. Anna likes to _____ every day. a. go shopping b. do the dishes c. cook 	3. Early in the morning, you must first: a. do your homework b. have breakfast c. wash your face
4. Tom always _____ before going to work. a. takes a bath b. takes a shower c. has breakfast 	5. Alex _____ at 7 am every morning. a. has breakfast b. goes to bed c. wakes up 	6. Emily _____ her teeth twice a day. a. brushes b. gives c. takes
7. Rachel always _____ her hair before going to school. a. takes b. cleans c. brushes 	8. After breakfast, Lucas _____ a. takes a shower b. has lunch c. gets dressed 	9. Stella _____ lunch at two o'clock. a. takes b. has c. gets
10. Laura _____ to school at a quarter to eight. a. goes b. likes c. does 	11. My mother _____ the dishes after we have lunch. a. has b. starts c. does 	12. Julia loves to _____ for her family every day. a. clean b. cook c. wash
13. He _____ TV in the evening. a. watches b. looks at c. follows 	14. When she comes home from school, she _____ her homework. a. has b. gives c. does 	15. Lily _____ to work every day. a. drives b. walks c. runs

FREE TIME ACTIVITIES

Match the words and the pictures

- 1 go to the cinema
- 2 go to dance class
- 3 collect stamps
- 4 hike
- 5 ride a bike
- 6 play computer games
- 7 read a book
- 8 run
- 9 play chess
- 10 play the guitar
- 11 tinker
- 12 watch DVDs
- 13 go skiing
- 14 fly a kite
- 15 take the dog for a walk

Find the free time activities in the circle.

Complete the sentences with the correct word.

- 1 I usually _____ the dog for a walk.
- 2 Peter and Mike _____ cards on Saturdays.
- 3 My parents _____ stamps.
- 4 My friends _____ five miles a day.
- 5 Grandpa and his friend _____ fishing every Saturday morning.
- 6 We _____ the piano on the school concerts.
- 7 The girls in our class _____ to fitness classes.
- 8 Children usually _____ computer games after school.
- 9 Students have to _____ swimming on Wednesdays.
- 10 Mum and my sister _____ to music in the kitchen.

Find ten free time activities in the word search.

G	O	F	I	S	H	I	N	G	A	C
B	C	I	C	T	I	N	K	E	R	O
E	O	V	O	B	K	P	R	C	M	O
P	L	A	Y	T	E	N	N	I	S	K
P	L	A	Y	C	H	E	S	S	N	W
L	E	H	A	V	E	A	R	E	S	T
A	C	E	N	L	R	U	N	T	P	S
D	T	W	A	T	C	H	D	V	D	S

Write the activities in the correct column.

go	play

dancing / violin / football / dance class / skiing / table tennis / basketball / cinema / ice hockey / fishing / guitar / swimming / bowling / chess / drums / fitness classes / cards

Put the letters in the correct order.

- 1 titelsnouicms: _____
- 2 hpsacsllye: _____
- 3 smiigmnwog: _____
- 4 eihk: _____
- 5 fsiohng: _____
- 6 kpaothse: _____
- 7 riboldrelae: _____
- 8 lyhrptutaeia: _____
- 9 lccsmatptloes: _____
- 10 unr: _____

TRÁVICÍ SOUSTAVA

Části trávicí soustavy umožňují příjem a zpracování potravy tak, že mohou být živiny vstřebány a krví rozvedeny do celého těla; zbytky nestrávené potravy jsou odvedeny z těla ven.

Součástí trávicí soustavy je **ústní dutina, hltan, jícen, žaludek, tenké střevo, tlusté střevo, konečník**.

Ústní dutina

Potrava se pomocí zubů a jazyka rozmělní a smísí se slinami, což usnadňuje její polykání. Sliny obsahují látku, která štěpí škrob.

Hltan, jícen

Po polknutí pokračuje potrava hltanem a jícnem do další části trávicího ústrojí – do žaludku.

Žaludek

Stěny žaludku potravu promísí se žaludečními šťávami na kašovitou hmotu. Žaludeční šťávy štěpí potravu na jednodušší složky.

Tenké střevo

Natrávená potrava postupuje do tenkého střeva, kde probíhá její další štěpení pomocí trávicích látek, které vylučuje tenké střevo spolu se slinivkou břišní.

Stěnami tenkého střeva se živiny vstřebávají do krve.

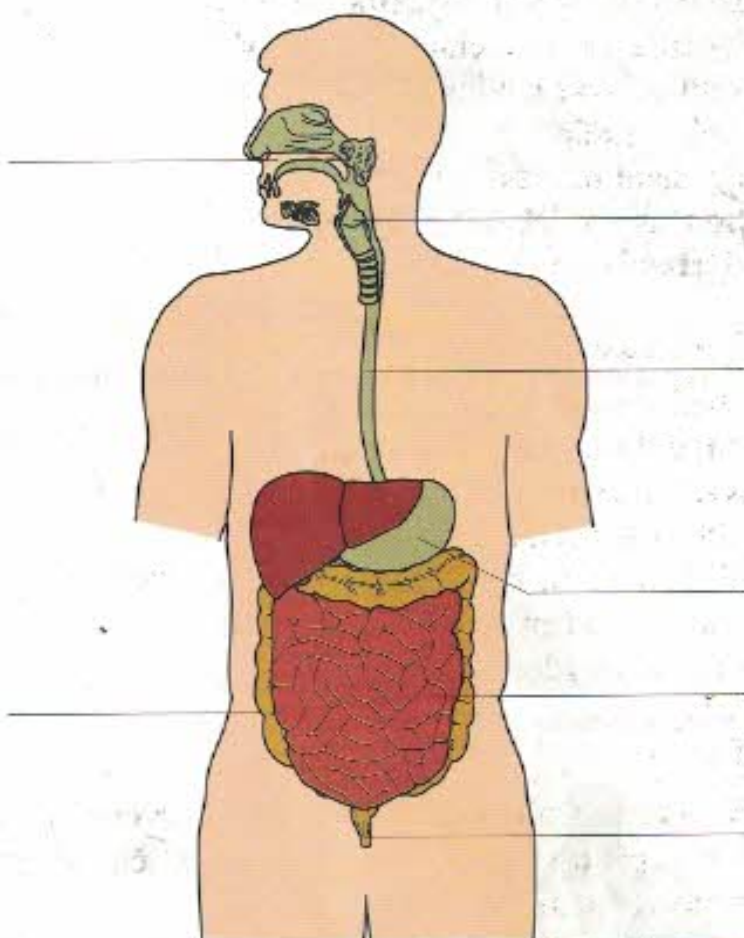
Na činnosti trávicí soustavy se podílejí výrazně i játra.

Tlusté střevo

Nestrávené zbytky potravy se v tlustém střevu zahušťují, voda přechází z tlustého střeva do krve.

Konečník

Zahuštěné, nestrávené zbytky potravy se v konečníku hromadí a odcházejí ve formě stolice z těla ven.

trávicí soustava

7 bodů

Otázky a úkoly:

1. Jmenujte hlavní části trávicí soustavy: _____
2. Doplňte, jak probíhá trávení:
v žaludku _____
v tenkém střevu _____
v tlustém střevu _____
3. Odkud přicházejí do tenkého střeva trávicí šťávy? _____

Zopakujte si některé zásady první pomoci:

obvazová technika

dýchání z úst do úst

stabilizovaná poloha raněného

150 hasiči

158 policie

155 záchranná
lékařská
služba

důležitá telefonní čísla

VÍKENDOVÝ JÍDELNÍ LÍSTEK

SOBOTA

snídaně

oběd

svačina

večeře

NEDĚLE

snídaně

oběd

svačina

večeře

Vylučování

Tělo vytváří tři druhy odpadních látek, kterých se musí zbavit:

- oxid uhličitý** odchází z plic ve vydechovaném vzduchu,
- pevné, nestrávené zbytky potravy** odcházejí z těla ve formě stolice konečníkem,
- tekutý odpad** odvádí z těla **močová soustava**, která přebírá z krve přebytečné tekutiny, odpadní a škodlivé látky a v podobě moči je odvádí z těla ven. Tekutiny a škodlivé látky se vylučují i potem.

MOČOVÁ SOUSTAVA

Ledviny

Soli, odpadní a cizorodé látky a přebytečné tekutiny odebírají z krve ledviny. Vzniká zde moč.

Močovody

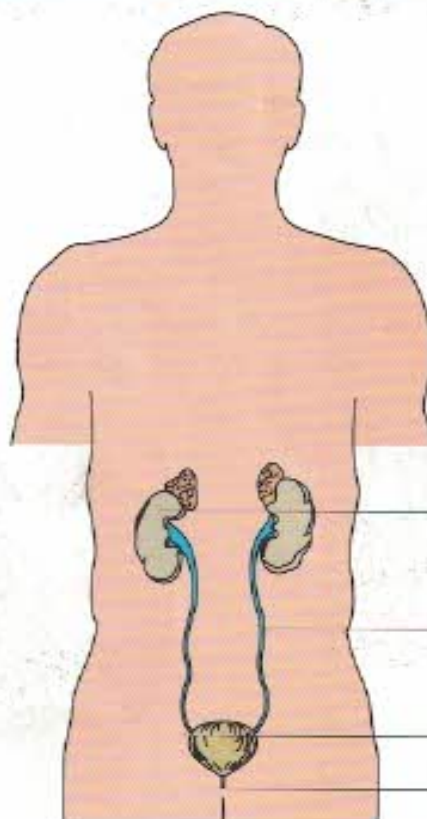
Z každé ledviny vede jeden močod, který odvádí moč do močového měchýře.

Močový měchýř

V močovém měchýři se moč hromadí. Když je močový měchýř plný, stáhne se a moč vypudí. Tento děj je ovládán i naší vůlí.

Močová trubice

Z močového měchýře postupuje vypuzená moč do močové trubice, která odvede moč z těla ven.

močová soustava

4 body

Otázky a úkoly:

1. Které tři druhy odpadních látek tělo vytváří a jak se jich zbavuje?

a) _____

b) _____

c) _____

2. Popište zjednodušeně, co se děje v ledvinách: _____

3. Doplňte: Moč se hromadí v _____ a odchází z těla _____

Na volný papír A4 vypracuj informace o státu, který budeme probírat. Informace zjistíš na internetu nebo v encyklopedii.

Řecko

Popis

- název státu
- vlajku
- v levém horním rohu znak EU, pokud jsou součástí
- hlavní město
- počet obyvatel
- státní zřízení
- rozloha
- pevnina, ostrovy, poloostrovy
- nejvyšší hora Řecka
- zajímavosti (členění státu, významné stavby, přírodní památky, oblíbená jídla, významné osobnosti, ...)
- Co víš o olympijských hrách
- pozdrav
- co je siesta, taverna
- do přiložené mapy zakresli tento stát

Spoustu informací najdeš na:

<https://decko.ceskatelevize.cz/evropske-pexeso>